

IZNOVA O DRAMI I KAZALIŠTU NA DANIMA HVARSKOGA KAZALIŠTA

Lucija Ljubić

Dani Hvarskoga kazališta znanstveno su savjetovanje pokrenuto radi istraživanja i prikupljanja građe o povijesti hrvatske drame i kazališta, kako se navodi i u uvodnom slovu *Bibliografije* objavljene u prigodi izlaska jubilarnog, tridesetog sveska zbornika.¹ Tijekom vremena, Dani su doživljavali promjene, odgovarajući na izazove koje je pred njih postavljala suvremena humanistika i filologija kojoj su, barem administrativno, tada pripadali djelokruzi i povjesničara književnosti i povjesničara kazališta. Osobita naklonost prema hvarskoj glumišnoj povijesti, kao i prema kazališnoj zgradi, a onda i prema Hvaranima kao ljubaznim domaćinima koji uvijek čine sve da znanstveni skup ima i prikladnu, obilatu mjeru ugodne dokolice, ostala je tijekom ovih desetljeća nepromijenjena. Vrijedna inicijativa nekoliko članova Akademije i tadašnjeg predsjednika, akademika Grge Novaka, potrajala je sljedećih četrdeset godina, dokazujući da se ni izdaleka ne mogu iscrpiti znanstvene ideje ni planovi sudionika toga skupa.

¹ »Bibliografija 1975-2004. Dani Hvarskoga kazališta«, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti Zagreb, Književni krug Split, Zagreb – Split, 2004.

Ima li se na umu dijalektika promjene znanstvene paradigme kako ju je još šezdesetih godina 20. stoljeća, dakle desetljeće uoči pokretanja ovoga hvarškoga znanstvenoga skupa, analizirao Thomas Kuhn², moguće je govoriti o znanstvenoj paradigmi na mikrorazini Dana Hvarškoga kazališta te uočiti promjene u generalnoj paradigmi, disciplinarnoj matrici i odgovarajućim primjerima. Jednako tako, analiza do sada objavljenih svezaka znanstvenih radova omogućila bi i izdvajanje manjih faza u kojima je, uz prihvatanje Kuhnovih teza, vidljiv hod od vrijedeće paradigme, pojave anomalija i krize pa sve do promjene paradigme. Naime, u četiri dosadašnja desetljeća mijenjao se znanstveni diskurs Dana Hvarškoga kazališta, konstruirajući objektivnu istinu u sklopu znanstvene zajednice, vidljivu u pet retoričkih aspekata znanstvenoga diskursa kako ih je iznio Lawrence Prelli: simbolično poticanje, retorička situacija, adresiranost, znanstvena racionalnost i izumljenost.³ Pritom su simbolično poticanje, kao izraz postojeće paradigme kojom se rukovodi znanstvena zajednica u svom istraživanju, i retorička situacija, kao generalna paradigma koja određuje što se može reći u postojećoj situaciji, na Danima Hvarškoga kazališta doživljavali najvidljiviju promjenu. Za razliku od njih, manja su odstupanja vidljiva u adresiranosti koja je zadržala svoju usmjerenost na širu znanstvenu zajednicu, jednako kao što su i znanstvena racionalnost, standardi i vrijednosti ostali gotovo nepromijenjeni. Kako je vidljivo iz do sada objavljenih svezaka s ovog znanstvenog skupa, prilozi sudionika odlikuju se uvriježenim pravilima u pristupu znanstvenoj temi, bez obzira na to kojom se paradigmom ona zaogrta, pa se u gotovo svim radovima ističe odabrani problem koji se potom razjašnjava, evaluira, oprimjeruje

² Thomas Kuhn, *Struktura znanstvenih revolucija*, Naklada Jesenski i Turk – Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 1999.

³ Lawrence J. Prelli, *A Rhetoric of Science: Inventig Scientific Discourses*, University of South Carolina Press, Columbia, South Carolina, 1989. Usp. o tome i: Dubravka Oraić Tolić, *Akademsko pismo*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2011.

i dovodi u vezu sa znanstvenim etosom, a uz pomoć izumljenosti znanstvenog diskursa.

U smislu mijena simboličnog poticanja, posebice uzme li se u obzir istraživanje hrvatske drame i kazališta, do tridesetog sveska Dana Hvarškoga kazališta moguće je razabrati nekoliko većih cjelina. Prvih dvanaest knjiga bavilo se stoljećima hrvatske dramske književnosti i kazališta, obrađujući teme iz različitih i zadanih književnih razdoblja u kojima se, sigurno ne slučajno, od početka sedamdesetih godina potvrđivala samobitnost i hrvatske dramske književnosti, ponajprije starije, i njezinih scenskih realizacija u vremenu nastanka, a među njima našao se 1981., s posve jasnom namjerom, i svezak posvećen Miroslavu Krleži, jedini do tada posvećen nekoj književnoj osobnosti. Od trinaeste knjige slijedile su rasprave posvećene građi i esejima o hrvatskoj poeziji (poput knjiga o hrvatskom humanizmu, kajkavskom ili baroknom pjesništvu ili onih posvećenih Hanibalu Luciću, Nikoli Nalješkoviću, Mavru Vetranoviću, Marku Maruliću ili Janusu Panoniusu), da bi se od dvadeset i prve knjige na neki način pristupilo reviziji sažetije obrađenih svezaka iz sedamdesetih godina, pa su tako sudionike skupa po dvije godine za redom zaokupljali tematski i žanrovski aspekti hrvatske književnosti 18. stoljeća kao i bilanca stoljeća vezana uz književnost i kazalište hrvatske moderne, a potanko su razrađena i druga razdoblja – u toj novijoj seriji izvađena iz vremenskog okvira u kojemu se književnost bilježila brojkom kao atributom stoljeća, i premještena u imenovana razdoblja Preporoda, Šenoina doba, realizma ili avangarde.

Prva serija Dana Hvarškoga kazališta znatnu je pozornost posvećivala dramskoj književnosti, dobrim dijelom i zato što su djela starijega književnog korpusa često usko bila povezana s poviješću glumišta. Objavljen je velik broj radova koji su bili fundamentalni za pisanje novih povijesti hrvatske književnosti, a na svjetlo dana izlazile su teme i dokumenti koji su potkrepljivali bogatstvo književne i glumišne tradicije. U ovako skraćenom pregledu nezahvalno je izdvajati temeljne radove i njihove autore, i o tome

iscrpnije svjedoči već spomenuta *Bibliografija*, no valja reći da je riječ o do tada neistraženim, ne(pre)poznatim temama na drugim znanstvenim skupovima, a koje su posvjedočile ne samo da je glumišna povijest hrvatske kulture bogatija no što se na kojem drugom znanstvenom skupu o tome pisalo, nego i da je hrvatska kultura snažno obilježena povijesti glumišta koja je oblikovala i hrvatski kulturni identitet. Kad je o znanstvenom diskursu te serije riječ, uočljivo je da se u bilješkama ispod teksta rjeđe nalaze reference na znanstvenu literaturu, a uglavnom se navode originalna književna djela i različita građa koja ponajčešće dokumentira iznesene teze.

Druga serija zbornika donosila je radove koji su, već prema afinitetu njihovih autora, rasvjetljavali pojedine aspekte odabranih tema, usredotočujući se ovaj put na književnost u širem, ne samo dramskom smislu, a kazališne su teme povremeno i izostajale, iako su pojedini istraživači, posebice Nikola Batušić, uvijek pronalazili spojnicu prema kazalištu, ustrajući na poveznicama koje su i hrvatsko glumište smještale na kartu važnih sudionika u stvaranju hrvatskoga kulturnog identiteta. Treća serija zbornika, onih vezanih uz novija književna razdoblja, proširila je interese prema svim književnim rodovima i vrstama, a kazališnim se temama bavio istaknut ali manji broj povjesničara kazališta. Međutim, od početaka Dana Hvarskoga kazališta uočljiva je provodna nit koja bi se mogla nazvati komparatističkom, a zapravo je riječ o nastojanju da se hrvatsku književnu i kazališnu tradiciju promotri u europskom okviru te da se pronađu poveznice s drugim srodnim nacionalnim književnostima. Ta je srodnost, posebice naglašavana u prvim svescima, bila i snažan argument za ucrtavanje hrvatskog kulturnog identiteta na europsku kartu. Kad su se u devedesetima hvarski znanstvenici vraćali temama obrađenima desetak godina prije, činili su to s uvažavanjem svojih prethodnika, ali i sa sve većim osvrtnjem na suvremenu teorijsku literaturu, iskazujući ne samo želju za otkrivanjem neistraženih polja, nego i za njihovu odgovarajuću analizu i interpretaciju. U skladu s napuštanjem prevlasti vremena i kronološkog

poimanja književnosti, sve je više jačala težnja za preformuliranjem i samoga skupa.

Međutim, koliko god se tematski i formalno dosadašnji zbornici mogli razdijeliti, pa je u njima moguće uočiti i metodološki različite pristupe, uz zajedničko obilježje interesa za teme iz dramske književnosti i kazališta, pa i njihova sljubljivanja u uprizorenju, valja naglasiti još nešto. Naime, hrvatski istraživači te teme su obrađivali, već prema svom profilu, više ili manje na tragu onoga što je Marco De Marinis nazvao »tekstualnom analizom kazališne predstave«.⁴ Uspostavljanje kronologije u povijesti hrvatske drame i kazališta, a uz njih i književnosti, na znanstvenom skupu i u zbornicima Dana Hvarškoga kazališta nije imalo za cilj samo otkriti dokumente kao spomenike prošlosti, nego uz pomoć njih istkati i rekonstruirati njihov povijesni tok i uz to izbjeći zamku teleološkog promatranja prema kojemu je ono što se događalo u prošlosti manje savršen oblik nečega što će se u mnogo boljem izdanju tek ostvariti u budućnosti, a zapravo u našoj sadašnjosti. Izbor povijesnih razdoblja i tema učinjen je upravo radi razotkrivanja kontinuiteta i s dubokom sviješću o naprednosti hrvatskih književnika i kazalištaraca koji su kontinuirano stvarali tijelo hrvatske kulturne baštine. Izdvajanje pojedinih dokumenata, bili oni pravne, ekonomske, privatne ili koje druge provenijencije, hrvatskim je istraživačima povijesti drame i kazališta služilo, Ruffinijevim riječima, kako bi istaknuli i protumačili zone šutnje – odnosno, dokumenti su bili samo polazišta da se potvrde slutnje o postojanju više inačica nekog dramskog teksta ili da se izdvoje novi datum ili okolnost u izvedbenoj povijesti hrvatskoga glumišta.⁵ Tako su se u rekonstrukciju povijesti hrvatske drame i kazališta sve češće uključivali ne samo izravni nego i neizravni dokumenti, što je značilo sve raznovrsnije interdisciplinarno povezivanje, a najčešće je bila riječ o povijesti umjetnosti, etnologiji, arhitekturi, ali i povijesti prirodoznanstva.

⁴ Marco De Marinis, *Razumijevanje kazališta. Obris nove teatrologije*, AGM, Zagreb, 2006., str. 17 i dalje.

⁵ Isto, str. 55.

Dani Hvarškoga kazališta svoju su istraživačku svježinu i dugovječnost zaslužili najvećim dijelom zbog održavanja dosluha sa suvremenim strujanjima u humanističkim i društvenim znanostima. Poslije obljetničkog, 30. skupa, Dani Hvarškoga kazališta poprimili su drukčiju fizionomiju. Signalizirano promijenjenim dizajnom koji od zbornika iz 2005. uključuje brojku sveska pisanu arapskim brojkama te ovitkom u boji s pomno biranim ilustracijama usklađenima s tematskim izborom skupa, Dani Hvarškoga kazališta veću su i važniju promjenu donijeli tematskom modifikacijom svojih istraživanja. Premda je još uvijek riječ, kako i na koricama stoji, i o građi i o raspravama, a u središtu interesa stoje hrvatska i književnost i kazalište, izbor tema posve je dokinuo dotadašnju kronološku usmjerenost i okrenuo se kulturološkim fenomenima kao što su igra i svečanost; prostor i granice; prešućeno, zabranjeno i izazovno; počeci; putovanje, lutanje i bijeg te pamćenje, sjećanje i zaborav – sve redom temama koje izazovno prekoračuju filološke i teatrološke granice, zahtijevajući interdisciplinarno kulturološko čitanje zbilje o kojoj se piše, bez obzira pripadala ona povijesti ili sadašnjosti. Pritom nije zanemaren dobar običaj članova Odbora Dana Hvarškoga kazališta da poneki svezak posvete snažnim književnim i kazališnim osobnostima pa je tako Držić u svojoj velikoj obljetničkoj godini dobio i posvetu hvarskih znanstvenika, jednako kao što je i prethodne godine cijeli skup bio posvećen Branku Gavelli i njegovu udjelu u hrvatskoj kulturnoj baštini.

Već u prvom svesku novog naslovnog ciklusa, kojemu su u središtu bile igra i svečanost u hrvatskoj književnosti i kazalištu, ponuđeni su različiti pristupi temama koji su otkrili viševrsne aspekte iste teme, vjerojatno zahvaljujući i činjenici da igra i svečanost po sebi nisu u smislu simboličnog poticanja egzaktno upućivali na izbor samo jedne metodološke odrednice. Istina je da je nekoliko priloga svoje ishodište pronašlo u prilogima Johana Huizinge, Mihaila Bahtina, pa i Henrija Bergsona, no znanstvene su se preokupacije kretale od konkretne igre kao dramskoga žanra (Martina Petranović o djelima Nikole Milana Simeonovića i Lucija Ljubić o djelima

Đure Estera), priredbe i kazališne izvedbe (Cvijeta Pavlović o dubrovačkim preradbama Molièrea; Stanislav Marijanović o prigodnicama u osječkom kazalištu), preko različitih oblika teatralizacije igre i svečanosti (Ana Lederer o parodiranju svečanosti u suvremenoj hrvatskoj drami, Branko Hećimović o Krležinu *Kraljevu*) ili promišljanja igre kao središnje teme pojedinih dramskih djela i opusa (Ana Prolić o igri i igranju u dramskim djelima Radovana Ivšića, Goran Rem o dramskim tekstovima Josipa Stošića, Helena Peričić o igri i svečanosti u intertekstualnoj analizi Šoljanove *Romance o tri ljubavi*), pa sve do znanstveno pomno istraženog bogatstva trpeze u radu Nikole Batušića o komedijama Tituša Brezovačkoga, posve odmaknutog shvaćanja društvenih »igara« u splitskom kazalištu između dvaju svjetskih ratova u radu Anatolija Kudrjavceva ili zahtjevne filozofske analize Krležinog svjetonazora vidljivog u proštenjarskim slikama kraljevskoga sajma u analizi Zorana Kravara.⁶

Prostor i granice kao središnji tematski izbor hvarskoga skupa, ponovno je doživio različita tumačenja, uključujući i suvremenu teorijsku literaturu o prostoru, ali – kad je riječ o dramskoj književnosti i kazalištu – radovi su za središte svog interesa odabirali ili konkretan geografski prostor

⁶ Sve u: *Dani Hvarskoga kazališta. Igra i svečanost u hrvatskoj književnosti i kazalištu*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Književni krug, Zagreb – Split, 2005. Martina Petranović, »Vesele igre Nikole Milana Simeonovića«; Lucija Ljubić, »Igre i šale Đure Estera«; Cvijeta Pavlović, »Molièreove svečanosti à la ragusaine«; Stanislav Marijanović, »Thaliam laudamus – od apoteoze do rekvijema. Svečanosti i dramske prigodnice u osječkom kazalištu«; Ana Lederer, »Parodiranje svečanosti u suvremenoj hrvatskoj drami«; Branko Hećimović, »Krležino *Kraljevo* i sajam sv. Stjepana te jedan gramofonski zapis i još ponešto«; Ana Prolić, »Igra i igranje u dramskim djelima Radovana Ivšića«; Goran Rem, »Igra, obred, svečanost ili izvedba u dramskim tekstovima Josipa Stošića«; Helena Peričić, »Isprepletanje igre/svečanosti u Šoljanovoj *Romanci o tri ljubavi*«; Nikola Batušić, »Svečanost gozbe i siromaštvo stola u komedijama Tituša Brezovačkoga«; Anatolij Kudrjavcev, »Igre i svečanosti u splitskomu kazalištu između dva svjetska rata«; Zoran Kravar, »Kameni gost na panonskom proštenju. Krležini svjetonazori i njihovi sudari«.

(N. Batušić o Beču i Gavelli; B. Hećimović o slovenskim dramskim umjetnicima u hrvatskom glumištu), prostor prirode kao motiv dramskog opusa i granične intertekstualne veze (A. Prolić o dramama Radovana Ivšića), prostor kao mjesto radnje u suvremenoj hrvatskoj drami (M. Petranović o toposu krčme; L. Ljubić o privatnom prostoru) ili duhovni prostor i granice (Leo Rafolt o ženskom identitetu u dubrovačkim renesansnim tragedijama; Marica Grigić o drami Josipa Kosora; H. Peričić o stvaralačkom »egzilu« hrvatskih dramatičara).⁷

Unatoč provokativnom naslovu i o prešućenom, i o zabranjenom, i o izazovnom, sudionici Dana Hvarškoga kazališta sljedeće su se godine najradije laćali nedovoljno istraženih poglavlja s područja drame i kazališta. O subverzivnim elementima u karnevalu pisao je samo Ivan Lozica, dok su se polemičnim tonovima bavili N. Batušić, pišući o Krležinim dvobojima s dramskom baštinom, a B. Hećimović o polemikama Josipa Bacha. Ostali su sudionici, barem kad je o drami i kazalištu riječ, radije odabirali neistražene dramske opuse (M. Grigić o Boži Lovriću; A. Kudrjavcev o Živku Vekariću), kazališno-povijesnu recepciju (M. Petranović o djelima Franka Wedekinda; L. Ljubić o djelima Gerharta Hauptmanna) ili kulturne djelokruge (Antonija Bogner-Šaban o obitelji Tucić). Međutim, svakako valja izdvojiti izraženu tendenciju da su se u novoj seriji Dana Hvarškoga

⁷ Sve u: *Dani Hvarškoga kazališta. Prostor i granice u hrvatskoj književnosti i kazalištu*, HAZU – Književni krug, Zagreb – Split, 2006. N. Batušić, »Beč kao formativni prostor Branka Gavella«; B. Hećimović, »Prvi slovenski dramski umjetnici u Hrvatskoj«; A. Prolić Kragić, »Prostor šume (kao prostor noći) i granice vlasti (u Shakespeareovu *Macbethu* i Ivšićevu *Kralju Gordoganu*)«; M. Petranović, »Topos krčme u suvremenoj hrvatskoj drami«; L. Ljubić, »Privatni prostor u suvremenoj hrvatskoj drami«; Leo Rafolt, »Ženski identitet u četirima dubrovačkim renesansnim tragedijama (ulomak iz veće cjeline)«; Marica Grigić, »Univerzalni duhovni prostori u *II. drami bez naslova* Josipa Kosora«; H. Peričić, »Između stvaralačkog 'egzila' i poticaja domaće književne tradicije (Slamnig, Šoljan, Paljetak)«. Autori se punim imenom i prezimenom navode samo kad se pojavljuju prvi put u tekstu (op. a.).

kazališta kontinuirano počeli pojavljivati znanstveni prilozi vezani uz suvremenu hrvatsku dramu i kazalište, što do tada nije bio slučaj, najviše zahvaljujući i kronološki usmjerenom izboru krovnih tema. Tako su se i u ovom svesku pojavili radovi Adriane Car-Mihec o izazovnosti medija i Sibile Petlevski o drami Borislava Vujčića.⁸

Počeci u hrvatskoj književnosti i kazalištu, kao tema sljedećeg skupa, istraživače su hrvatske dramske književnosti i kazališta mahom potaknuli na analitički pristup u problematiziranju prvotnosti, bila riječ o prvim izvedbama (Slobodan Prosperov Novak o zadarskom *Falstaffu* 1575.), prijevodima (C. Pavlović o Goetheovoj *Ifigeniji na Tauridi* u Zagrebu) ili dramskim uzorima (Viktorija Franić-Tomić o prvoj hrvatskoj Antigoni). Kazališno je područje obrađeno iz historiografske perspektive – otkrivajući manje poznata i neistražena područja, poput prvih osječkih kazališnih izvedaba (A. Bogner-Šaban), prvih režija dotad gotovo neistraženog redatelja Alfonsa Verlija (N. Batušić), početaka hrvatske kostimografije (M. Petranović), ženske kazališne glume (L. Ljubić) – ali i iz teorijskog kuta promišljanja kazališne režije (S. Petlevski). Već se i iz navedenoga vidi da je riječ o jednom od teatrološki najbogatijih svezaka nove serije, a valja dodati i dramske analize, poput ekspozicije u dramskim tekstovima Srđana Tucića (Ivan Trojan), koja je pokazala da se početak ne odnosi samo na prve pojave drame ili izvedbe, nego i na same početke književnih tekstova. Iznimka takvog pristupa osebujan je kulturološki i književno-

⁸ Sve u: *Dani Hvarškoga kazališta. Prešućeno, zabranjeno, izazovno u hrvatskoj književnosti i kazalištu*, HAZU – Književni krug, Zagreb – Split, 2007. N. Batušić, »Krležin dvoboj s našom dramskom baštinom«; B. Hećimović, »Članci, feljtoni i polemike Josipa Bacha«; M. Grigić, »Zaboravljeni dramatičar Božo Lovrić«; A. Kudrjavcev, »Zaboravljeni i prešućeni orebičko-splitski književnik Živko Vekarić«; M. Petranović, »Kazališna recepcija djela Franka Wedekinda u Hrvatskoj«; L. Ljubić, »Hauptmannovi ženski dramski likovi na pozornici zagrebačkoga Hrvatskoga narodnog kazališta«; Antonija Bogner-Šaban, »Književno-kulturni krug obitelji Tucić«; Adriana Car-Mihec, »Mediji kao dramski izazov«; Sibila Petlevski, »*Tandem*, Vujčićeva drama za neizvođenje«.

povijesno usmjeren rad Dunje Fališevac o djetinjstvu kao motivu stare hrvatske književnosti.⁹

Do sada su objavljena još dva tematski srodna sveska: o putovanju, lutanju i bijegu (2010.) i o pamćenju, sjećanju i zaboravu (2011.). Oba su ponudila sličnu tematsku strukturu znanstvenih radova: uglavnom je riječ više o problematiziranju književnog motiva putovanja, a svoje je mjesto u takvom hvarskom promišljanju ponovno pronašla i suvremena hrvatska drama u tranziciji (I. Trojan), dok su motiv putovanja u kulturološki širim okvirima tematizirali radovi dvojice znanstvenika odabirući za svoje središte interesa putovanje odnosno bijeg dramskih likova. Milovan Tatarin u držičološkoj je maniri istražio putovanja Držićeve Mande Krkarke, a N. Batušić u posljednjem se svom hvarskom referatu, pitao kamo je pobjegao Leone Glembay, o čemu u Krležinim bilješkama nema mnogo tragova.¹⁰ Životna je ironija učinila da je potonji rad otisnut u hvarskom svesku s uokvirenim autorovim imenom, a uvodni je članak bilješka Pavla Pavličića u spomen preminulom kolegi. Pamćenje, sjećanje i zaborav ponudili su prokušanu platformu u otkrivanju manje poznatih i neistraženih teatroloških tema, posebice o djelokrugu redatelja Ive Raića (M. Petranović i L. Ljubić), što su i jedini kazališno-povijesni radovi u tom svesku, dok su se ostali autori radije okretali književnoj analizi: bilo da je riječ o upamćenom snu

⁹ Sve u: *Dani Hvarskoga kazališta. Počeci u hrvatskoj književnosti i kazalištu*, HAZU – Književni krug, Zagreb – Split, 2008. Slobodan Prosperov Novak, »Zadarski *Falstaff* iz 1575.«; C. Pavlović, »*Ifigenija na Tauridi* – Goethe u Zagrebu«; Viktorija Franić-Tomić, »Prva hrvatska *Antigona*«; A. Bogner-Šaban, »Početak prije početka«; N. Batušić, »Prve režije Alfonsa Verlija«; M. Petranović, »Prvi koraci hrvatske kostimografije«; L. Ljubić, »Prve glumice na hrvatskim kazališnim daskama«; S. Petlevski, »Počeci sustavnog teorijskog promišljanja kazališne režije – problemi i dosezi«; Ivan Trojan, »Ekspozicija u dramskim tekstovima Srđana Tucića«; Dunja Fališevac, »Dijete i djetinjstvo u staroj hrvatskoj književnosti«.

¹⁰ Sve u: *Dani Hvarskoga kazališta. Putovanje, lutanje i bijeg u hrvatskoj književnosti i kazalištu*, HAZU – Književni krug, Zagreb – Split, 2010. I. Trojan, »Drama u tranziciji – bijeg od budućnosti«; Milovan Tatarin, »Putovanja Mande Krkarke«; N. Batušić, »Kamo je pobjegao Leone?«.

Kanavelićeva dramskog teksta (M. Tatarin), slikama iz Okrugićeve *Šokice* (I. Trojan), motivima Venere u prozi K. Š. Gjalskog i drami M. Begovića (Anica Bilić) ili zaboravljenom Bogu u Kosorovoj drami (Ivica Matičević). Komparatističkim je pristupom problematizirano pamćenje Metastasijsa i Tomikovića (C. Pavlović), kulturološkim se smjernicama rukovodilo problematiziranje kulturnog pamćenja u Šnajderovu *Hrvatskom Faustu* (Ivica Baković), a psihoanaliza je pronašla svoj otisak u dramaturškoj analizi Begovićeve drame (Ana Tomljenović). Poveznicu između književne povijesti i suvremenosti ponudila je u svom radu D. Fališevac pa je na temelju suvremene teorijske literature o kulturnom pamćenju u najširem smislu analizirala kako Držića pamte suvremeni hrvatski pisci. Pamćenje i sjećanje potaknuli su i istraživanje hrvatske drame, i to one s povijesnom tematikom koju su hrvatski pisci stvarali tijekom druge polovice 20. stoljeća (Ozana Iveković).¹¹

Tri preostala sveska zbornika znanstvenih radova Dana Hvarškoga kazališta iz navedene serije posvećena su obljetničkim temama: 35. svezak obilježava 500. godišnjicu rođenja Marina Držića, 39. svezak spominje se 50. godišnjice smrti Branka Gavella, a 38. svezak sastavljen je od radova koji su obilježili 400. obljetnicu hvarske kazališne zgrade. Budući da je za Držićevu obljetnicu pripreman i potom objavljen *Leksikon Marina Držića*

¹¹ Sve u: *Dani Hvarškoga kazališta. Pamćenje, sjećanje, zaborav u hrvatskoj književnosti i kazalištu*, HAZU – Književni krug, Zagreb – Split, 2011. M. Petranović, »Likovnost u redateljskim ostvarenjima Ive Raića«; L. Ljubić, »Glazbene režije Ive Raića u svjetlu neobjavljene *Hrvatske opere* Srećka Albinija«; M. Tatarin, »Pamćenje evanđeoskog sna u *Muci Gospodina našega Jezusa Isukršta* Petra Kanavelića«; I. Trojan, »Upamćene i zaboravljene slike iz Okrugićeve *Šokice*«; Anica Bilić, »Dvije Venere u književnom pamćenju«; I. Matičević, »Zaboravljeni Bog u Kosorovoj drami *Nema Boga – ima Boga*«; C. Pavlović, »Metastasio i Tomiković između sjećanja i zaborava«; Ivica Baković, »Kazalište kao mjesto pamćenja u *Hrvatskom Faustu* Slobodana Šnajdera«; Ana Tomljenović, »Trik trokuta u Begovićevoj drami *Bez trećega*«; D. Fališevac, »Kako Držića pamte suvremeni hrvatski pisci«; Ozana Iveković, »Pristup hrvatskim dramama s povijesnom tematikom u drugoj polovici dvadesetog stoljeća«.

te da je te 2008. više znanstvenih skupova posvećeno osobnosti i djelu toga dubrovačkoga pisca, Dani Hvarskoga kazališta – u već iskušanom običaju određivanja problemske teme – za naslov su skupa 2008. odabrali dobro poznate Držićeve motive: *nazbilj* i *nahvao*, s uputnicom prema etičkim suprotnostima u hrvatskoj književnosti i kazalištu, obuhvaćajući vrijeme od Marina Držića do današnjih dana, pruživši tako prigodu da se progovori ne samo o tom piscu, nego i da se ukupna hrvatska kulturna baština promotri u svjetlu nasljeđa renesansnog komediografa i urotnika. Najveći dio izlaganja ipak je vezan uz Držićeva dramska djela pa su sudionici pisali, primjerice, o Držićevim raskrinkavanjima (C. Pavlović), o trima rimskim krčmarima (M. Tatarin), oblikovanju karaktera (D. Fališevac) ili o životnjskom svijetu u njegovim komedijama (Zlata Šundalić); neki su se bavili i kulturnim identitetom i lingvostilistikom (N. Batušić o jeziku Uga Tudeška), a dio se bavio komparativnom analizom: među hrvatskim piscima (Branka Brlenić-Vujić o Držiću i Boccacciu; Goranka Šutalo i Dolores Grmača o Držiću i Vetranoviću; Antun Pavešković o Držiću, Vetranoviću i Gunduliću). Manji je broj radova posvećen politici izvedbe i izvedbi politike (S. Petlevski) te psihoanalitičkim kategorijama (Goran Pavlić). Proširenje prema kulturnim politikama i praksama kojima je Držić bio suvremenik ponudile su rasprave o urotničkim pismima (Nenad Vekarić) i dubrovačkim prilikama (Slavica Stojan).¹² Tako je hrvatska znanstvena zajednica dobila zanimljiv

¹² Sve u: *Dani Hvarskoga kazališta. Nazbilj i nahvao: etičke suprotnosti u hrvatskoj književnosti i kazalištu od Marina Držića do današnjih dana. U čast 500-obljetnice rođenja Marina Držića*, HAZU – Književni krug, Zagreb – Split, 2009. C. Pavlović, »*Nazbilj i nahvao: Držićeva raskrinkavanja*«; M. Tatarin, »*Tri rimska krčmara*«; D. Fališevac, »*Iz Držićeve radionice: oblikovanje karaktera*«; Zlata Šundalić, »*Značenje i funkcija životinje u Držićevim komedijama*«; N. Batušić, »*Kojim jezikom govori Ugo Tudešak?*«; Branka Brlenić-Vujić, »*Držićeva komedija Tripče de Utoľe i Boccacciov Dekameron*«; Goranka Šutalo, »*Nahvao-nazbilj trvenja; 'afera' Tirena i Vetranovićeva apologija prigodnicom*«; Dolores Grmača, »*Držić i Vetranović: suhi javor i Dugi Nos*«; Antun Pavešković, »*Trojica nazbilj, pokoji nahvao*«; S. Petlevski, »*Politika izvedbe, izvedba politike*«; Goran

prilog koji nije bio jednostavno prigodničarski, nego je za analizu odabrao pokretačke motive možda i Držićeva cjelokupnog opusa, svrstavši se u red reprezentativnih ukoričenih priloga o Držićevu djelu.

Imajući u vidu činjenicu da je Branko Gavella svoju monografiju dobio zahvaljujući ažurnom i predanom trudu Nikole Batušića¹³ te da su Dani Hvarškoga kazališta za svoju krovnu temu odabrali snažnu osobnost koja je svojom djelatnošću objedinila i književnost i kazalište, opsežan zbornik sljedeće je godine ponudio znanstvenoj javnosti brojne priloge u kojima se Gavelli pristupalo različito. Pisalo se o Gavellinom poimanju književnosti i kazališta (H. Peričić, C. Pavlović, Andrea Milanko, D. Gašparović, Ivan Bošković), ali i filma (Bruno Kragić), o pojedinim aspektima njegova rada: režiji (Dubravka Crnojević-Carić, I. Trojan, Vesna Vlašić), promišljanju scenskog prostora (B. Brlenić-Vujić; S. Petlevski), kritici (I. Matičević i L. Ljubić), glumi (Almir Bašović), pedagogiji (A. Lederer, A. Pavešković) i kazališnoj historiografiji (M. Petranović). Nadalje, uočljiv je veći broj radova koji se, zahvaljujući participaciji stranih znanstvenika, bavio Gavellinim redateljskim utjecajem u inozemstvu (B. Hećimović, Aloisie Zmeškalová, Fedora Ferluga-Petronio, Primož Jesenko), kao i o vezama s hrvatskom kazališnom sredinom i redateljima (Helena Sablić-Tomić, Iva Rosanda Žigo, Boris Senker) te o komparativnim analizama (Lada Čale-Feldman, A. Tomljenović).¹⁴ Međutim, najveći dio autora u svojim

Pavlić, »Nazbilj i nahvao kao anticipacija psihoanalitičkih kategorija«; Nenad Vekarić, »Držićeva firentinska urotnička epizoda: dio plana Bobaljevićeva klana da razvlasti Gundulićev klan«; Slavica Stojan, »Autentični stanovnici Držićeva Njarnjas-grada«.

¹³ Nikola Batušić, *Gavella – književnost i kazalište*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1983.

¹⁴ Sve u: *Dani Hvarškoga kazališta. Branko Gavella – riječ i prostor*, HAZU – Književni krug, Zagreb – Split, 2013. H. Peričić, »Književnost i kazalište kao književnost«; C. Pavlović, »Književnost i kazalište«; A. Milanko, »Gavellin čitateljski pogleda na *Smrt Smail-age Čengića*«; Darko Gašparović, »Gavella u *Prologu*«; Ivan Bošković, »Gavella i Split (O recepciji Gavellinih režija na

se radovima obilno poziva na Gavellina teorijska promišljanja kazališta pa je tako stvoren zbornik radova koji nije katalogizirao spoznaje o radu Branka Gavelle nego, u duhu modernih znanstvenih strujanja, revalorizirao postojeću i istraženu građu, proširujući je, analizirajući je ili je nanovo interpretirajući, pretvorivši se u jedinstven prilog posvećen Branku Gavelli u njegovoj godini.

Međutim, i godinu dana prije, Dani Hvarskoga kazališta dokazali su da nisu stihijski osmišljen niti u sebe zatvoren znanstveni skup, nego da – zahvaljujući i višedesetljetnoj ljubaznosti domaćina – žele živjeti s gradom Hvarom i njegovom kazališnom zgradom. Sudjelovanje pojedinih hvarskih znanstvenika u suodlučivanju o obnovi kazališne zgrade samo je dodatan dokaz da ovaj znanstveni skup voli grad koji ga svakog svibnja

splitskoj pozornici)«; Bruno Kragić, »Gavelline digresije o filmu«; Dubravka Crnojević-Carić, »Dubrovačke ambijentalne predstave i svijet spektakla«; I. Trojan, »Ogrizovićevi zapisi o Gavellinim režijama«; Vesna Vlašić, »Povratak Zlate Kolarić-Kišur i Branka Gavelle. Kritički osvrt kroz periodiku«; B. Brlenić-Vujić, »Književna riječ kao ishodište Gavellina scenskog prostora. *Meditacije o Eshilovu teatru*«; S. Petlevski, »Tipologija prostornosti u Gavellinom teorijskom sistemu i njeni poticaji za istraživanje u izvedbenoj praksi danas«; I. Matičević, »Izgon akrobatâ: Gavellina obrana umjetnosti u tjedniku *Spremnost*«; L. Ljubić, »Gavelline kazališne kritike na njemačkom jeziku«; Almir Bašović, »Unutra i vani: Dramski tekst i glumačka igra kod Gavelle«; A. Lederer, »Branko Gavelle – teorija, teatar i *Škola* danas (jedan neznanstveni prilog za raspravu)«; A. Pavešković, »Gavellin glumac?«; M. Petranović, »Gavellino *Hrvatsko glumište* i hrvatska kazališna historiografija«; B. Hećimović, »*Golgota i Spektakli dvadca-toga veka* povijesno-leksikografska usputnica«; Aloisie Zmeškalová, »Gavellino kazališno djelovanje u Češkoj i Slovačkoj«; Fedora Ferluga-Petronio, »Gavellina režija *Gospode Glembajevih* Miroslava Krleže u Slovenskom narodnom kazalištu u Trstu u sezoni 1951./52.«; Primož Jesenko, »Redatelj koji vlada scenom. Branko Gavelle i modernizacija slovenskog kazališta«; Helena Sablić-Tomić, »Gavella i Violić«; Iva Rosanda Žigo, »Nasljeđe Branka Gavelle u Štimčevim režijama ciklusa o *Glembajevima*«; B. Senker, »O redateljima postgavellijanske generacije – 30 godina poslije«; Lada Čale-Feldman, »Gavella i Goffman«; A. Tomljenović, »Slovo o Oslu: Gavelle i Ibsen«.

srdačno dočekuje i ugošćuje. Zbornik posvećen Hvaru manje je zahvatio u područje teatrologije, no iznjedrio je veći broj radova koji su vezani uz hvarski kazališni i književni život. Svezak je uvodno otvoren s nekoliko priloga u spomen na Nikolu Batušića i njegovu znanstvenu povezanost s tim gradom i njegovim ljudima, a u radovima je posebno istaknuta Batušićeva ustrajnost u organizaciji skupa, kao i u nastojanjima da se krovnim temama skupa adekvatno odgovori suvremenim znanstvenim strujanjima i istraživačkim izazovima. Redatelj Marin Carić od suvremenih je kazališnih umjetnika najčvršće vezan uz Hvar i Hvarsko pučko kazalište pa su njemu posvećena dva rada (B. Brlenić-Vujić o Carićevu *Otoku* i D. Crnojević-Carić o 'muškom' i 'ženskom' Carićevom otoku), jedan Hvarskom pučkom kazalištu (Jakša Fiamengo), prvi pregled cjelovitog djelovanja te družine, a jedan Dramskom studiju mladih Hvar (O. Iveković). Osim kazališno-povijesnih rekonstrukcija kazališne recepcije (L. Ljubić o *Robinji* i Tonko Maroević o *Hvarkinji*), u zborniku se nalaze radovi koji teorijski promišljaju hvarsku književnu baštinu (G. Pavlić o *Robinji*), ili je analiziraju u odabranom razdoblju (I. Matičević o NDH), ili se pak tiču pojedinih dramskih djela (I. Trojan) i opusa (I. Bošković).¹⁵ Velika hvarska tema svoj je otisak pronašla u više književno-povijesnih

¹⁵ Sve u: *Dani Hvarskoga kazališta. Hvar – književnost i kazalište*, HAZU – Književni krug, Zagreb – Split, 2012. P. Pavličić, »Nikola Batušić na Hvaru«; F. Ferluga-Petronio, »Moje uspomene na *Dane Hvarskoga kazališta* i na akademika Nikolu Batušića, dugogodišnjeg organizatora i dušu *DHK*«; B. Senker, »Povijest hrvatskoga kazališta u hvarskim priopćenjima Nikole Batušića«; B. Brlenić-Vujić, »Personificirana slika Carićeva *Otoka*«; D. Crnojević-Carić, »'Muški' i 'ženski' otok Marina Carića«; Jakša Fiamengo, »Hvarsko pučko kazalište iliti Hvarani kojima se prikazalo prikazanje«; O. Iveković, »Dramski studio mladih Hvar«; L. Ljubić, »Lucićeva *Robinja* u hrvatskom kazalištu – pokušaj rekonstrukcije«; Tonko Maroević, »Dvije izvedbe Benetovićeve *Hvarkinje* (Juvančićeva i Carićeva)«; G. Pavlić, »O *Robinjinom* robovanju«; I. Matičević, »Slava tradicije: o hvarskoj književnosti i kazalištu za Nezavisne Države Hrvatske (1941.–1945.)«; I. Trojan, »*Katarsa i tehnika 'Katarine Zrinske'* Ante Tresića Pavičića«; I. Bošković, »Dramski rad Verke Škurla-Iljić«.

priloga, ali i onih koji dublje zadiru u interdisciplinarni pristup, arhitekturu, povijest ili retoriku.

Budući da upravo u, uvjetno rečeno, posljednjoj seriji Dana Hvarskoga kazališta od skupa održanog 2004. naovamo, drama i kazalište nisu uvijek bili u središtu interesa sudionika hvarskoga skupa, zanimljivo je vidjeti kako se mijenjala dinamika znanstvenog interesa odnosno simbolično poticanje i retorička situacija upravo u odnosu na te teme, odnosno koji su aspekti odabranog tematskog niza bili atraktivni istraživačima drame i kazališta, pri čemu su teatrološki najpoticajnije bile eksplicitno kazališne teme, dok su širi tematski okviri neravnomjerno privlačili znanstvenike dramskim ili glumišnim temama. Pri tome je prvi naslov iz serije mobilizirao najveći broj takvih radova, da bi se njihov broj postupno smanjivao te rastao u kasnijim izborima (počeci, Gavella, Hvar). Novi tematski ciklus znanstvenog savjetovanja dozrijevaio je polako i još uvijek dozrijeva.

Možda su sudionici s više hvarskog znanstvenog staža lakše zauzeli nova očišta, vjerojatno i zbog stečene duhovne srođenosti sa skupom, pa su njihovi radovi i opušteniji u širem shvaćanju krovnih tema, tako da su zaredali radovi koji su se usredotočivali na pojedine kulturne fenomene, povezujući književnost i kazalište, primjerice, sa zaokupljenošću suvremene svakodnevice kulinarstvom, prehranom, karnevalom ili popularnim televizijskim emisijama koje snimaju intimu nepoznatih ljudi. Time su se Dani Hvarskoga kazališta približili odjecima kulturalnih studija kao orijentacije prema multidiskurzivnosti književnosti uopće, pa onda i njezinog dramskog odvetka, produžujući svoju vizuru i prema njegovoj scenskoj materijalizaciji.¹⁶ Kad je o simboličnom poticanju riječ, u analizi Dana Hvarskoga kazališta valja imati na umu da su odabirane krovne teme, doduše, zahvaćale u polje kulturalnih činjenica kao što su, primjerice, igra i svečanost ili putovanje, lutanje i bijeg, no nisu zadirali u šire zone nove

¹⁶ Usp. Jonathan Culler, *Književna teorija. Vrlo kratak uvod*, AGM, Zagreb, 2001. i Dean Duda, *Kulturalni studiji. Ishodišta i problemi*, AGM, Zagreb, 2002.

kulturologije i njezinih ključnih pojmova poput popularne kulture, nacionalnog identiteta, rodne problematike... Ta su se preklapanja događala u pojedinim radovima jer su sudionici hvarškoga skupa načelne teme interpretirali posve u duhu suvremenih strujanja i simboličnog poticanja, svatko na svoj način i prema vlastitim interesima.

S druge strane, prostor kao prevladavajuća kategorija u suvremenim promišljanjima književnosti i kazališta otvorio je putove prema raznovrsnim pristupima – scenski prostor, metafore, susret hrvatske s drugim nacionalnim kulturama i kazališne veze. Pamćenje, sjećanje i zaborav potaknuli su sudionike na istraživanje zanemarenih poglavlja u povijesti hrvatske drame i kazališta, ali i na analizu recepcije pojedinih manje istraženih pisaca ili pak na motivsku razinu pojedinih književnih djela. Osim toga, u bibliografijama hvarskih radova sve se češće pojavljuju jedinice teorijske literature koje ne ostaju samo na području filologije ili teatrologije, pa i slabije zastupljene filmologije, nego – zahvaljujući promjenama teme – jednostavno pozivaju i nukaju na uspostavljanje dotad zanemarenih veza. Pritom valja naglasiti da je među hvarskim pojedinačnim temama svoje mjesto pronašla i suvremena hrvatska drama koja se u najnovijem ciklusu kontinuirano pojavljuje u radovima različitih sudionika. Posebno je važno naglasiti da se, unatoč promjeni u paradigmi izbora krovne teme, nije promijenila snažno izražena i kontinuirano prisutna ustrajnost u pronalaženju srodnosti između hrvatske i ostalih europskih, kulturološki srodnih nacionalnih književnih i kazališnih tradicija, a to je još jedno od uporišta na kojemu su Dani Hvarškoga kazališta i zasnovani.

U skladu s duhom našeg vremena u kojemu se najprije postavlja pitanje korisnosti i funkcionalnosti, čini se da su, poput brojnih drugih nositelja kulturne baštine, i Dani Hvarškoga kazališta izloženi ekonomističkom propitivanju nadležnih instanci, ali svoju su dugovječnost i vrsnoću odavno dokazali. Pravu predodžbu o neophodnosti i važnosti održavanja Dana Hvarškoga kazališta možda je ponudio zbornik posvećen 400. obljetnici najstarijeg hrvatskog komunalnog kazališta. Jednostavan naslov *Hvar* –

književnost i kazalište okupio je radove koji se bave hvarskom kulturnom baštinom, bila ona književna ili kazališna, kanonska ili pučka, ali i šire poveznice s dramskim opusima u kojima se Hvar pojavljuje kao motiv, mjesto radnje ili predmet kritičkih osvrtā, a uključuje i eseje o osobnostima koje su obilježile tradiciju i teatrološkog i kazališnog okupljanja na Danima Hvarskoga kazališta, N. Batušića i M. Carića. Zanimljiv je i pravopisni detalj koji je prvih desetljeća hvarsko kazalište pisao malim slovom, da bi se poslije prometnuo u veliko početno slovo. Piše li se o hvarskoj glumišnoj tradiciji koja podrazumijeva malo »h« ili o kazališnoj zgradi iz 1612., koja zahtijeva veliko »h«, ostaje kuriozum za zagrižljivije pravopisne analitičare. Međutim, nedvojbeno je da su se Dani Hvarskoga kazališta tijekom ova četiri desetljeća mijenjali i u odnosu prema kazalištu. Dok su neki drugi, mlađi skupovi, nastojali zadržati čvršći teatrološki okvir, ovaj je skup širio i sužavao područje svojega interesa započevši s dramom i kazalištem u naslovu, da bi se dramsko-kazališna dimenzija, zahvaljujući i tematskoj koncepciji pojedinih ciklusa, privremeno gubila iz naslova, a onda se ponovno vraćala. U naslovima zbornika skupova drama i kazalište pojavljuju se u II. i XII. svesku, a od XXVI. sveska – uz kulturološki osmišljene teme u prvom dijelu naslova – u nastavku se pojavljuje redovit dodatak – književnost i kazalište, pri čemu kazalište, sudeći prema interesu hvarskih teatrologa i objavljenim radovima, sve češće podrazumijeva analizu dramskih djela uz poneku napomenu o njihovoj recepciji ili prikaz osobnosti nekog dramatičara ili kazališnog djelatnika, poput Branka Gavella, u suodnosu sa suvremenom teorijskom misli, a rjeđe se pojavljuju radovi koji analiziraju kazališne znakove i rekonstruiraju povijest hrvatskog kazališta, iako je u njoj još mnogo neistraženih područja i tema.

Osim promjena u suvremenoj teatrologiji koja rado bira fenomen i njegov odraz pronalazi u dramskom djelu ili u načelnoj analizi kazališnih predstava, dio razloga takve pojave svakako se krije i u razgranatosti znanstvenih disciplina, pa i u poticanju promišljanja koji s jedne strane šire obzore prema interdisciplinarnosti, a s druge se strane pravilnicima usitnja-

vaju i razdvajaju pojedine grane povećavajući zahtjeve za specijaliziranim pristupom. Time se, unatoč neistraženosti građe, smanjuje broj potencijalnih »subspecijalizanata« jer se teatrološki kolegiji danas uklapaju u pred-diplomske i diplomske studijske programe, a donekle samostalno postoje kao doktorski studij na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Izdvojivši se još 2005. kao zasebna znanstvena grana u svom polju, teatrologija i dramatologija dobile su u novom Pravilniku o znanstvenim područjima, poljima i granama svoj klasifikacijski broj 6.06.03 u polju znanosti i umjetnosti, na području humanistike,¹⁷ a još uvijek nemaju svoj znanstveni časopis i potvrdu izvorne znanstvenosti traže u filološkim časopisima – uz iznimku dobrodošle promjene profila časopisa *Umjetnost riječi*¹⁸ – koji preferiraju književnu analizu ili pak doista svoje okrilje pronalaziti u antropologiji, etnologiji, filozofiji ili drugim disciplinama koje nisu zainteresirane za odviše opsežnu teatrografiju. Tako se pitanje »građe i rasprava« o hrvatskom kazalištu iz višedesetljetnog podnaslova ovoga skupa dodatno ističe kao ključno i u održavanju kontinuiteta Dana Hvarškoga kazališta, ne samo kao još jednoga od skupova, nego onoga koji već i svojim naslovom, bez obzira na vrstu početnog slova, priziva važnost izvedbene umjetnosti kao predmeta znanstvenog proučavanja, a svojom tradicijom jamči dovoljno spremnosti hrvatskih znanstvenika da i kazalište i književnost interdisciplinarno promisle i donesu vrijedne zaključke.

¹⁷ http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_09_118_2929.html Posjećeno 31. siječnja 2014. Pravilnik je datiran 22. rujna 2009.

¹⁸ Odnedavno u podnaslovu te međunarodno ugledne publikacije stoji da je *Umjetnost riječi* časopis za znanost o književnosti, izvedbenoj umjetnosti i filmu.

ON DRAMA AND THEATRE IN THE HVAR THEATRE DAYS – ONCE AGAIN

A b s t r a c t

The Hvar Theatre Days conference has mostly kept its scholarly relevance and endurance due to its close alliance with the latest movements in the humanities and social sciences. Established forty years ago to research and gather the data about the history of Croatian drama and theatre, it underwent several distinctive scholarly cycles including stylistic periods, Croatian poetry, or various distinguished representatives of Croatian literature and theatre. In 2004 the Hvar Theatre Days conference started a new cycle. Choosing culturally wide terms as its overall topics (such as, games and festivities; space and borders; memory, recollection and oblivion), the conference offered diversity in approaches to drama and theatre. The paper presents a brief overview of the approaches and the achievements in Croatian drama and theatre scholarly research, focusing on the new tendencies discernable throughout the last decade, as well as on the possibilities they are opening up in keeping the conference alive and up-to-date, especially with regard to Croatian theatre studies.